MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 43: Obwarzanek – Państwo Środka, Tajwan, Hong Kong, Korea

Tematyka

Program dotyczy realiów funkcjonowania współczesnych Chin, ze szczególnym uwzględnieniem problematycznych z punktu widzenia historycznego i politycznego terytoriów jak Tajwan, Hong Kong czy Makau. Dyskutanci zwracają uwagę na tendencje we współczesnej polityce ChRL oraz na historyczne i kulturowe uwarunkowania współczesności.

!

Wykorzystaj w przygotowaniu swoich wykładów lub lekcji szkolnych poniższe propozycje oraz program:

- cały odcinek: https://youtu.be/pZdQav1iMtA
- zwiastun programu: https://youtu.be/9x5gJIV4D_M

Zagadnienia wstępne

Proponuje się rozpocząć blok zajęć od studiowania mapy Chin i najbliższego sąsiedztwa.

Zainicjowanie swobodnej dyskusji na temat obecnego wizerunku Chin i znaczenia międzynarodowego.

Krótki zarys historii Chin w XX wieku, ze szczególnym naciskiem na kwestie wojny domowej i powstania Chińskiej Republiki Ludowej oraz zainstalowania się Republiki Chińskiej na Tajwanie.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 43: Obwarzanek – Państwo Środka, Tajwan, Hong Kong, Korea

Część 1/3:
Tajwan, Hong Kong czy więcej?

Emisja pierwszej części programu: **(0:24–19:03)**

Pytania i zagadnienia do dyskusji

1. Z czego wynika, że ChRL tak usilnie dążą do przyłączenia Tajwanu? Czy chodzi o kwestie gospodarcze, prestiżowe czy geostrategiczne?
2. Mającą miejsce w 1949 roku ewakuację jakiej armii przedstawia poniższe zdjęcie?

[1] Członkowie Armii Republiki Chińskiej na pokładzie statku płynącego do Tajwanu w 1949 r.

[2] Budynek TSMC, Tajwańskiego Przedsiębiorstwa Produkcji Półprzewodników, Hsinchu, Tajwan

3. Jak kwestia Tajwanu wpasowuje się w ogólny kierunek i tendencję polityki zagranicznej ChRL? Jak ma się to do rywalizacji mocarstwowej?
4. W jakim okresie mieliśmy do czynienia z kolonialnym podporządkowaniem Chin? Jakie ten historyczny okres ma konsekwencje i odniesienia we współczesności?
5. Co możemy powiedzieć o tzw. wojnie o chipy w kontekście polityki chińskiej wobec Tajwanu?
6. Co można rozumieć pod pojęciem *chińskiego obwarzanka*?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 43: Obwarzanek – Państwo Środka, Tajwan, Hong Kong, Korea

7. Jakiego chińskiego polityka przedstawia zdjęcie obok? Jaka rolę historyczną odegrał?

[3] Sun Jat-sen

8. Co oznacza termin *Tianxia*?

9. Jaki był kontekst protestów w Hong Kongu w 2019 roku i jaki był rezultat?

[4] Protesty przeciwko prawu ekstradycyjnemu, Hongkong, 2019

[5] 2019-09-15 Protest przeciwko ustawie o ekstradycji w Hongkongu

10. Zdjęcie przedstawia obchody rocznicy pewnego tragicznego wydarzenia z historii Chin. Obchody te odbywały się tradycyjnie w Hong Kongu. Co to za wydarzenie i jak organizowanie tych obchodów ma się do polityki ChRL?

[6] 20. rocznica masakry na Placu Tiananmen, Victoria Park, Hongkong, 2009

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 43: Obwarzanek – Państwo Środka, Tajwan, Hong Kong, Korea

Część 2/3:
Czy Sinciang to kresy?

Emisja drugiej części programu:
(19:03–31:39)

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

11. Jakie znaczenie w polityce Chin ma Makau?

12. Co to jest i jaki obszar ma obejmować planowane chińskie megapolis?

13. Jaka jest hierarchia ważności w polityce chińskiej w odniesieniu do „problematycznych terenów" tworzących obwarzanek (Hong Kong, Tajwan, Tybet, Mongolia, Makau, Sinciang, Mandżuria)?

14. Jak obecnie wygląda narracja chińska w odniesieniu do Korei Południowej? Jak wyglądają stosunki międzypaństwowe?

15. Co oznacza termin *huaxia*?

16. Stolicą jakiego regionu jest Urumchi? Jaka nacja zamieszkuje ten region? Jaka religia tam dominuje?

17. Kto znajduje się na zdjęciu z G.W. Bushem?

18. Jak historycznie kształtowała się kwestia Tybetu? Jak obecnie na świecie postrzegana jest kwestia wolności czy też niezależności Tybetu? Czy coś się tu zmienia?

Tenzin Gjaco (Dalajlama XIV) i George W. Bush, 2001 [7]

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 43: Obwarzanek – Państwo Środka, Tajwan, Hong Kong, Korea

Część 3/3:

Co zobaczyć, gdzie pojechać?

Emisja trzeciej części programu: **(31:39–42:43)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

19. Czym obecnie charakteryzuje się MaKau i z czego słynie?

20. Jak można prognozować przyszłość Tajwanu? Czy można spodziewać się chińskiej inwazji? Co może Chińczyków powstrzymywać od takiej inwazji?

21. Na zdjęciu Jezioro Słońca i Księżyca. Gdzie znajduje się to miejsce?

22. Jakie polskie odniesienia i wątki można odnaleźć w Mandżurii? Jaki jest kontekst historyczny?

23. W którym chińskim mieście znajduje się ta prawosławna świątynia?

Sun Moon Lake [8]

Sobór w Harbinie (Софийский собор) [9]

Podsumowanie

1. Słownik postaci i terminów:

Traktat nankiński – traktat podpisany w 1842 roku po zakończeniu zwycięskiej dla Wielkiej Brytanii „wojny opiumowej". Traktat otwierał chińskie porty dla europejskich statków, przekazywał Hong Kong Brytyjczykom i stanowił precedens dla kolejnych takich traktatów.

Tianxia – „wszystko pod niebem", czyli obszar pod panowaniem chińskim, ale i szeroko rozumianą strefę chińskiego wpływu cywilizacyjnego.

Sun Jat-Sen – żyjący w latach 1866–1925 chiński bohater narodowy, rewolucjonista, twórca Kuomintangu. Przypisuje mu się znaczącą rolę w obaleniu rządów dynastii mandżurskiej w latach 1911–1912. Pierwszy prezydent i przywódca demokratycznej Republiki Chińskiej. Twórca koncepcji politycznej mającej prowadzić do dobrobytu Chin opartej na trzech zasadach: nacjonalizmie, demokracji i socjalizmie.

Makau – Specjalny Region Autonomiczny Makau, jedna z dwóch (obok Hong Kongu) jednostka administracyjna w ChRL o specjalnym, w pewnym sensie, autonomicznym statusie. Przez stulecia Makau było portugalską kolonią. W 1999 roku Makau zostało przekazane ChRL z zagwarantowaniem autonomii przynajmniej do roku 2049.

Harbin – miasto w ChRL położone w Mandżurii założone w 1898 roku podczas budowy przez Rosję Kolei Wschodniochińskiej. Założycielem i pierwszym prezydentem miasta był związany z projektem budowy kolei Adam Szydłowski. Miasto w pierwszej połowie dwudziestego wieku było bardzo multikulturowe, z dużą populacją rosyjską, żydowską czy polską.

Huaxia – określenie oznaczające nację chińską, w szerokim, kulturowym a nie jedynie geograficznym znaczeniu.

Urumchi – miasto w północno-zachodnich Chinach, stolica regionu Sinciang.

Dalajlama – tytuł przynależny przywódcy duchowemu buddyzmu tybetańskiego. Obecny sprawujący tę funkcję – 89 letni Tenzin Gjaco – jest czternastym dalajlamą z kolei. Ze względów politycznych i polityki chińskiej wobec Tybetu od 1940 roku mieszka na uchodźctwie. Został dalajlamą w wieku 5 lat.

2. Cele dydaktyczne:

- Wyposażenie w wiedzę dotyczącą realiów współczesnej polityki chińskiej (odniesienie do PRK P6S_WG)
- Ukazanie złożoności relacji międzynarodowych w Azji Wschodniej (odniesienie do PRK P6S_WG)
- Wyposażenie w umiejętności analizy sytuacji międzynarodowej odniesienie do PRK P6S_UW)

3. Sugerowana literatura uzupełniająca:

M. Lubina, *Chiński obwarzanek. Od Tajwanu po Tybet, czyli jak Chiny tworzą imperium*, Szczeliny 2023

M. Dillon, *Chiny. Historia współczesna*, Książka i Wiedza 2013

Silicon Triangle: The United States, Taiwan, China, and Global Semiconductor Security, L. Diamond, J.O.Ellis, O. Schell red., Hover Institution Press 2023

R. Hass, B. Glaser, R. Bush, *U.S. – Taiwan Relations: Will China's Challenge Lead to a Crisis*, Brooking Institution Press 2023

Taiwan and the 'China Impact': Challenges and Opportunities, G. Schubert red., Routledge 2018

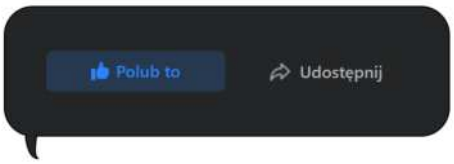
China, Tibet, Hong Kong, Macau: Humn Rights Reports, S. Rollins, K. M. Branch red., Nova Sciennce Publishers 2013

B. Hayton, *The Invention of China*, Yale University Press 2020

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 43: Obwarzanek – Państwo Środka, Tajwan, Hong Kong, Korea

Korzystając z materiałów, nie zapomnij o subskrypcji kanału „**Historia dzieje się!**” na Youtube:
https://www.youtube.com/@historiadziejesie2380
(obok przycisku „subskrybuj” naciśnij też dzwoneczek, by dostawać informacje o nowych odcinkach)

Prosimy – zalajkuj profil Facebookowy „**Historia dzieje się!**” i daj znać innym, jeśli program Ci się podobał (udostępnij):
https://www.facebook.com/Historiadziejesie

Materiały dydaktyczne opracował: dr Konrad Oświecimski
Opracowanie graficzne: Joanna Zawadzka

Publikacja sfinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/537149/2021/2022, kwota finansowania 873 080 zł (całkowita wartość projektu).

zespół kierujący projektu:
dr Paweł Nowakowski
dr Łukasz Burkiewicz
dr Konrad Oświecimski
mgr Tomasz Konturek

Fundacja Ignatianum

Wykorzystane materiały ilustracyjne:

[1] Członkowie Armii Republiki Chińskiej na pokładzie statku płynącego do Tajwanu w 1949 r., https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Retreat_of_the_government_of_the_Republic_of_China_to_Taiwan#/media/File:Members_of_the_Republic_of_China_Army_board_a_ship_bound_for_Taiwan_in_1949.jpg ..... str. 2

[2] Budynek TSMC, Tajwańskiego Przedsiębiorstwa Produkcji Półprzewodników, Hsin-chu, Tajwan, aut. Peellden, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:TSMC_Fab5.JPG (lic. CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported) ..... str. 2

[3] Sun Jat-sen, https://pl.wikipedia.org/wiki/Sun_Jat-sen#/media/Plik:Sunzhongshan_2.JPG ..... str. 3

[4] Protesty przeciwko prawu ekstradycyjnemu, Hongkong, 2019, aut. Studio Incendo, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:190616_HK_Protest_Incendo_03.jpg (lic. CC Attribution 2.0 Generic) ..... str. 3

[5] 2019-09-15 Protest przeciwko ustawie o ekstradycji w Hongkongu, aut. Studio Incendo, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:2019-09-15_Hong_Kong_anti-extradition_bill_protest_017.jpg (lic. Creative Commons Attribution 2.0 Generic) ..... str. 3

[6] 20. rocznica masakry na Placu Tiananmen, Victoria Park, Hongkong, 2009, aut. Ethan Kan, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:On_the_20th_anniversary_of_8964_(1).jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 2.0 Generic) ..... str. 3

[7] Tenzin Gjaco (Dalajlama XIV) i George W. Bush, 2001, https://pl.wikipedia.org/wiki/Tenzin_Gjaco#/media/Plik:President_George_W._Bush_and_the_14th_Dalai_Lama_at_the_Whitehouse_in_2001.jpg ..... str. 4

[8] Sun Moon Lake, aut. LH Wong, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:2008-12-25_Sun_Moon_Lake_01.jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 2.0 Generic) ..... str. 5

[9] Sobór w Harbinie (Софийский собор), aut. N509FZ, https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Sophia_Cathedral,_Harbin#/media/File:West_facade_of_St._Sophia_Cathedral,_Harbin_(20230721150450).jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 4.0 International) .... str. 5